

1. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO IR TIEKĖJO PAVADINIMAS

1.1 Medžiagos pavadinimas AMOFOSAS

1.2 Amofoso markės asortimentas:

Amofoso markės asortimentas /4/:

	Markė A	Markė B	Markė C
Masinė P_2O_5 dalis, %	ne mažiau 52	52 ± 1	ne mažiau 46
Bendrojo azoto masinė dalis, %	12 ± 1	12 ± 1	10 ± 1

1.3 Paskirtis: trąšos

1.4 Informacija apie gamintoją:

Visas oficialus pavadinimas	Ribotos atsakomybės bendrovė Pramoninė grupė „FOSFORIT“
Adresas (pašto)	188452, Kingisepo m., Leningrado sritis, pramoninė zona „Fosforit“
Telefonas, taip pat ir skubiais atvejais:	
Dienos metu nuo 9 iki 17 val. realizavimo skyrius	(kodas 81375) 9-53-40, 9-55-14, 9-55-43, 9-51-14
saugumo technikos skyrius	(kodas 81375) 9-55-66
techninės kontrolės skyrius	(kodas 81375) 9-53-77
techninės plėtros skyrius	(kodas 81375) 9-53-16
dispečeris	(kodas 81375) 9-53-52
Faksas:	(kodas 81375) 2-87-27, 2-19-84, 2-45-56
El. paštas	pg@phosphorit.spb.ru
Adresas internete	www.eurochem.ru
(Valdančioji organizacija AAB „MCHK „EuroChim“)	

1.5 Telefonas skubiai informacijai suteikti:

Lietuvos apsinuodijimų kontrolės ir informacijos biuro telefonas. 8~5 236 2052, faksas 8~5 236 2142, el.paštas info@tox.lt

2. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO SUDĖTIS. INFORMACIJA APIE KOMPONENTUS

2.1.Cheminės formulės: Nėra
(molekulinė ir empirinė)

2.2. Sudėtis:

2.2.1 Bendroji sudėties charakteristika (atsižvelgiant į markės asortimentą): Amofosas gaminamas neutralizuojant ekstrakcinę fosforo rūgštį dujų pavidalo amoniaku.

Amofosas yra sudėtinga vandenyje tirpstanti trąša, turinti du maitinimo komponentus – azotą ir fosforą. Iš esmės jis yra sudarytas iš monoamonio fosfato $NH_4H_2PO_4$ ir diamonio fosfato $(NH_4)_2HPO_4$ iki 5%, taip pat priemaišų: amonio sulfato $(NH_4)_2SO_4$, amonio silicio fluorida $(NH_4)_2SiF_6$, geležies sulfato $FePO_4 \cdot 2H_2O$ ir aliuminio sulfato $AlPO_4 \cdot 2H_2O$, dikalcio fosfato $CaHPO_4 \cdot 2H_2O$, dimagnio fosfato $MgHPO_4 \cdot 3H_2O$, gipso $CaSO_4 \cdot 2H_2O$ ir kt. Priemaišų kiekis priklauso nuo fosfato žaliavos kokybės.

Amofose P_2O_5 daugiausia yra tirpus vandenyje monoamonio

fosfato $\text{NH}_4\text{H}_2\text{PO}_4$ ir diamonio fosfato $(\text{NH}_4)_2\text{HPO}_4$ pavidalu.

Fosfatai: geležies $\text{FePO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$, aliuminio $\text{AlPO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$, ir dikalcio fosfatas $\text{CaHPO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ yra tirpstantys citratuose.

Vandenyje ir citratuose tirpstančios P_2O_5 formų suma sudaro pasisavinamą formą P_2O_5 . /11/

2.3. Komponentai (masinė dalis, DLK _{d.z.} , pavojingumo klasė, nuoroda į duomenų šaltinį):	Amofosas	%	DLK _{d.z.} mg/m ³	Pavojingumo klasė	
	Iš to skaičiaus:				
	Amonio dihidrofosfatas	nereglam.	10	4	/1/
	Diamonio hidrofosfatas	nereglam.	10	4	/2/

3.CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO GALIMI PAVOJAI

3.1 POVEIKIS ŽMOGUI

3.1.1 Bendroji poveikio charakteristika: Amofosas pagal poveikio žmogaus organizmui laipsnį priskiriamas 4 pavojingumo klasės medžiagoms (mažai pavojinga medžiaga), pasižyminti dirginančiu poveikiu; gali pažeisti viršutinius kvėpavimo takus, akių gleivinę ir odos dangalus, turi fibrogeninių savybių ir silpno kumuliatyvumo /1,2/.

3.1.2 Poveikio organizmui keliai: Įkvėpus ir patekus ant odos ir akių gleivinės bei į virškinimo organus. /1,2/.

3.1.3 Pažeidžiami žmogaus organai, audiniai ir sistemos Centrinė ir periferinė nervų sistema, viršutiniai kvėpavimo takai, kepenys, inkstai, periferinis kraujas, oda, skrandis ir žarnynas, akys. /1,2/.

3.1.4 Pastebimi simptomai Patekus pro burną ir apsinuodijus – silpnumas, sugleibimas, galvos skausmas.
Patekus pro kvėpavimo organus – dirginami viršutiniai kvėpavimo takai.
Patekus į akis – stiprus dirginimas, konjunktyvitai, patinsta vokai.

3.1.5. Viso produkto pavojingumo laipsnis Patekus ant odos ir gleivinių – dirginantis poveikis. / 1,2,3/.
Pagal poveikio žmogaus organizmui laipsnį amofosas priskiriamas 4 pavojingumo klasei (mažai pavojinga medžiaga), gaisro ir sprogimo atžvilgiu jis saugus. /8/

3.2. POVEIKIS APLINKAI

3.2.1 Bendroji poveikio charakteristika: Amofosas gali mechanškai užteršti atmosferos orą. Jam patekus į vandens objektus, gali pasikeisti vandens organoleptinės savybės, vandens telkinių sanitarinis režimas. Pažeidus naudojimo būdus gali užteršti dirvas /1,2/

3.2.2 Poveikio aplinkai būdai: Pažeidus naudojimo būdus (naudojimo rekomendacijas). Pažeidus laikymo, transportavimo taisykles, dėl ypatingų situacijų, neorganizuoto atliekų tvarkymo.

3.2.3. Pastebimi poveikio požymiai: Patekus į orą – dulkės.
Patekus į vandens objektus:
- kartokas vandens prieskonis, gali atsirasti lengvas amoniako kvapas;
- pažeidžiami vandens telkinių natūralaus savaiminio valymosi

procesai.

Užteršus dirvas: dirvų eutrofikavimas, degradavimas .

3.3 Higienos normatyvai (DLK darbo zonos ore, atmosferos ore, vandens objektuose, dirvoje):

DLKd.z. (amofosas) = 6 mg/m³ / 4 /

DLK atm. Ore (amofosas) = 2 mg/m³ /5/

DLK vanduo (PO₄) = 3,5 mg/l, org. / 1,2 /, 3 kl.

DLK žuvinink. ū. (pagal NH₄⁺ druskos) = 0,5 mg/l, toks. /1,2/ 4 kl.

DLK dirva - duomenų nėra

4. PIRMOSIOS MEDICINOS PAGALBOS PRIEMONĖS

4.1 Jei kontaktuota Apsinuojus delėmis dulkių koncentracijomis, inhaliaciniu būdu

nukenčėjusį į gryną orą ir kreiptis į medikus, jei yra simptomų, užtikrinti kvėpavimą, sušildyti. /3,9/ Nuvilkite užterštus

užterštus drabužius. Nuplauti odą vandeniu su muilu. /9/ Patekus į akis dideliu vandens kiekiu. Jei dirginimo poveikis nesiliauja, kreiptis į medikus. /9/ Praplauti skrandį /1,2/.

4.3 Patekus į akis Praplauti dideliu vandens kiekiu. Jei dirginimo poveikis nesiliauja, kreiptis į medikus. /1,9/

4.4 Apsinuojus vandens, vartoti aktyvuotos anglies, vidurius laisvinančios druskos /1,2,9/. (prarijus):

4.5 Kontraindikacijos: Duomenų nėra. /1,2/

4.6 Pirmosios pagalbos priemonės (vaistinės)

Jei kontaktuota su didelėmis dulkių koncentracijomis, išnešti nukentėjusį į gryną orą ir kreiptis pagalbos į medikus, jei kosima arba yra kitų simptomų. /3,9/

Nuvilkite užterštus drabužius. Nuplauti odą vandeniu su muilu. /9/

Nedelsiant praplauti akis dideliu vandens kiekiu. Jei dirginimo poveikis nesiliauja, kreiptis pagalbos į medikus. /9/ Praplauti skrandį /1,2/.

Duomenų nėra. /1,2/ Standartinio pavyzdžio vaistinė.

ėlė):

5. PRIEŠGAISRINĖS PRIEMONĖS

5.1 Bendroji priešgaisrinio ir sproginimo saugumo charakteristika	Amofosas gaisro ir sproginimo atžvilgiu nepavojingas /4/
5.2 Priešgaisrinio ir sproginimo saugumo rodikliai (pagal GOST 12.1.044 ir GOST 12.1.011)	Nėra.
5.3 Pavojus, kurį kelia degimo ir termodestrukcijos produktai:	Esant aukštomis temperatūroms (daugiau kaip 190° C galima amofoso termodestrukcija - susidaro amoniakas ir fosforo rūgštis . /1,2,11/.
5.4 Rekomenduojamos gaisrų gesinimo priemonės:	Gaisro židinyje reikia naudoti ugnies gesinimo priemonės pagal pagrindinį užsiliepsnojimo šaltinį.
5.5 Uždrausta gaisro gesinimo priemonė:	Nėra
5.6 Individualios apsaugos priemonės gesinant gaisrą (gaisrininkų ir personalo IAP):	Gaisrininkų ir personalo individualios apsaugos priemonės - naudojamos gesinant gaisrus pagal pagrindinį užsiliepsnojimo šaltinį. Ką markės dujokaukė – amofoso termodestrukcijos atveju gaisro židinyje.
5.7 Gesinimo specifika:	Jeigu per gaisrą užsidega amofoso polietileninė pakuotė, ji dega rūkstančia liepsna, susidaro lydenos ir išsiskiria anglies oksidas, neriboti angliavandeniliai, organinės rūgštys, aldehydai.

6 AVARIJŲ LIKVIDAVIMO PRIEMONĖS

6.1 PRIEMONĖS YPATINGOMS SITUACIJOMS IŠVENGTI

6.1.1 Bendrosios rekomendacijos:	Išpučiamoji ir ištraukiamoji arba natūrali ventiliacijos sistema, hermetiškos pakuotės, mechanizuoti pakrovimo ir iškrovimo darbai /4,6/.
6.1.2 Priešgaisrinio ir sproginimo saugumo rekomendacijos:	Amofosas yra nepavojingas gaisro ir sproginimo atžvilgiu.
6.1.3 Rekomendacijos, kaip elgtis ir laikyti:	Laikyti uždaroje taroje po stogu arba uždaroje sandėlio patalpose, dirbant su produktu naudoti individualias kvėpavimo organų apsaugos priemonės /4,6/.
6.1.4 Rekomendacijos, kaip užtikrinti personalo saugumą:	Reikia ventiliuoti patalpas ir naudoti individualias apsaugos priemonės (žr. 8 sk.)
6.1.5 Rekomendacijos, kaip apsaugoti aplinką:	Stengtis, kad dulkių nepatektų į orą, neleisti amofosui patekti į vandens telkinius (žr.12 sk.)
6.1.6 Rekomendacijos, kaip nukenksminti, utilizuoti arba likviduoti atliekas	Atliekų nukenksminti nereikia, likviduojama perduodant naudoti žemės ūkyje.
6.1.7 Rekomendacijos, kaip transportuoti	Amofosas nėra kenksmingas krovinyms, galima transportuoti visomis transporto rūšimis dengtomis transporto priemonėmis pagal krovinių pervežimo taisykles, galiojančias atitinkamai transporto rūšiai /4/.

6.2 PRIEMONĖS YPATINGOMS SITUACIJOMS LIKVIDUOTI

6.2.1 Bendrojo pobūdžio būtinai veiksmas:	Pašalinti iš pavojingos zonos personalą, kuris nedalyvauja likviduojant ypatingą situaciją.	Pašalinti iš pavojingos zonos personalą, kuris nedalyvauja likviduojant ypatingą situaciją.
6.2.2 Veiksmas išbėrus	Lokalizuoti nufluorinto fosfato išbarstymo vietą, neleisti patekti į vandens telkinius, pranešti vartotojų teisių ir žmonių gerovės priežiūros tarnybai.	Lokalizuoti trąšų išbarstymo vietą, neleisti patekti į vandens telkinius, pranešti vartotojų teisių ir žmonių gerovės priežiūros tarnybai.
6.2.3 Veiksmas gaisro atveju	Nufluorintas fosfatas, išsibarstęs transportuojant, turi būti kruopščiai surinktas ir supiltas į švarų konteinerį arba maišą, po to jį galima naudoti žemės ūkyje tręšti augalams atvirame grunte, dirvos struktūrai pagerinti ir rūgštingumui sumažinti arba utilizuoti kietųjų netoksinių medžiagų poligone.	Užsidegusią tarą, kurioje supakuotas amofosas, užberti smėliu arba panaudoti gesintuvą.
6.2.4 Veiksmas likviduojant YS pasekmes:	Užsidegusią tarą, kurioje supakuotas nufluorintas fosfatas, užberti smėliu arba panaudoti gesintuvą.	Produktą iš YS pasekmių likvidavimo vietos perduoti naudoti žemės ūkyje. /1,2,6/.
6.2.5 Individuales apsaugos priemonės:	Produktą iš YS pasekmių likvidavimo vietos perduoti naudoti	Kvėpavimo organams apsaugoti – „Lepestok“ ir Y-2k tipo respiratoriai /4/, akims apsaugoti – apsauginiai akiniai.
		Natūrali, mechaninė arba mišri darbo patalpų ventiliacija darbo zonos DLK užtikrinti.

os žemės ūkyje tręšti
priemon augalams
ės: atvirame grunte,
dirvos struktūrai
pagerinti ir
rūgštingumui
sumažinti arba
utilizuoti kietųjų
netoksinių
medžiagų
poligone. /1,2,6/.
Kvėpavimo
organams
apsaugoti –
lapelio ir Y-2k
tipo respiratoriai,
akims apsaugoti
– apsauginiai
akiniai /4/.

7. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO NAUDOJIMAS IR SANDĖLIAVIMAS

- 7.1. Saugumo užtikrinimo ir apsaugos priemonės dirbant su produktu: Neįkvėpti dulkių, naudoti IAP (žr. 8 skyrių). Po darbo nusiplauti rankas.
Įterpiant produktą keliais agregatais tarp jų turi būti ne mažesnis kaip 50 m atstumas. /7/
Neatlikti darbų laukuose, patręštuose trąšomis, didžiausios saulės radiacijos valandomis, kai dirvos drėgnumas didesnis kaip 60% nuo viso lauko drėgmės imlumo /7/
- 7.2 Saugaus laikymo sąlygos ir terminai: Sandėliuose su tinkuotomis sienomis ir kieto pagrindo grindimis /7,9/
Grindų ir sienų sandūrose grindjuostė ne žemesnė kaip 30 cm. / 9 /.
Stengtis, kad nepatektų atmosferos krituliai (lietus, sniegas) ir gruntinis vanduo. / 4 /.
Amofoso garantinis laikymo terminas – 9 mėnesiai, mažmeninei prekybai – 24 mėnesiai nuo produkto pagaminimo dienos /4/
- 7.3 Laikant nesuderinamos medžiagos ir elementai: Organinės medžiagos, rūgštys, šarmai, kitos trąšos, pašarai. /6/
- 7.4 Medžiagos, rekomenduojamos tarai ir pakuotei: Penkių, šešių sluoksnių popieriniai maišai, polietileniniai iki 50 kg maišai, minkšti specializuoti iki 1 t masės konteineriai. /4/.
Amofosas mažmeniniam pardavimui pakuojuamas į polietileninės plėvelės iki 5 kg svorio maišelius.
Temperatūra pakuojuant į popierinius maišus ne aukštesnė kaip , 45° C, į polietileninius maišus, konteinerius ir laikant palaidai - ne aukštesnė kaip 60°C /4/.
- 7.5 Rekomendacijos, kaip saugiai gabenti ir vežti: Amofosas gabenamas geležinkelio, jūros, upių ir automobilių transportu pagal krovinių gabenimo taisykles, galiojančias tai transporto rūšiai.
Palaidas amofosas transportuojamas specializuotuose savivarčiuose vagonuose, laivuose su dengtais deniais, automobiliuose ir

traktoriniuose vežimuose dengtu kėbulu. Leidžiama suderinus su vartotoju transportuoti amofosą palaidą dengtuose vagonuose.

Išsiunčiant amofosą palaidą eksportui dengtuose vagonuose sienos apkalamos kietu popieriumi, grindys esant reikalui - medžiagomis, užtikrinančiomis produkto saugumą.

Amofosas, supakuotas į maišus, transportuojamas geležinkelio, upių transportu dengtomis transporto priemonėmis paketais pagal normatyvinės techninės dokumentacijos reikalavimus, taip pat automobiliuose, traktoriniuose vežimuose su visiškai dengtais kėbulais. Leidžiama suderinus su vartotoju transportuoti amofosą supakuotą į maišus, dengtose transporto priemonėse, automobiliuose ir traktoriniuose vežimuose visiškai dengtais kėbulais nesupakuotus, išskyrus produktą, transportuojamą upių transportu.

Amofosas, supakuotas į specializuotus minkštus konteinerius, transportuojamas pusvagoniuose, jūrų ir upių laivyno deniuose, automobiliuose ir traktoriniuose vežimuose. /4,6/

7.6 Naudojant buityje:

Stengtis, kad labai nedulkėtų; be reikalo neišpakuoti, ilgai dirbant su trąšomis apsimausti pirštines.

Laikyti sausai, vaikams, gyvuliams neprieinamose vietose, atskirai nuo maisto produktų.

Po darbo su produktu kruopščiai nusiplauti rankas.

Tuščią pakuotę reikia sudeginti arba utilizuoti su buitinėmis šiukšlėmis. /14/

8. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO POVEIKIO PREVENCIJA

8.1 Darbo zonos parametrai, kuriuos būtinai reikia kontroliuoti (DLK_{d.z.}/ОБЪЕД):

Gaminant, laikant ir išduodant amofosą reikia kontroliuoti, kiek kenksmingų medžiagų yra darbo zonos ore.

DLK d.z.amofoso -/6 mg/m³ /4, 5 /

DLK d.z.amoniako 20 mg/m³ /8, 5 /

8.2 Leidžiamų koncentracijų kenksmingų medžiagų užtikrinimo priemonės:

Gamybinės patalpos, kuriose oras užterštas amofoso dulkėmis, turi turėti įtraukiamąją ir ištraukiamąją ventiliaciją, darbo vietos, kuriose išsiskiria daugiausia dulkių, turi turėti apsauginius skėčius su ištraukiamąja ventiliacija. /4/.

Kontroliuoti kenksmingų medžiagų kiekį darbo zonos ore ir reikalavimus metodikoms bei matavimo priemonėms pagal GOST 12.1.005-88 ir metodinius nurodymus Nr. 4436-87 "Aerozolių, daugiausia fibrogeninio poveikio, koncentracijų matavimas" /8/.

8.3 Personalo apsaugos priemonės ir būdai:

8.3.1 Bendrosios rekomendacijos:

Prieš darbo pradžią išvėdinti visas patalpas. Atliekant krovos darbus stengtis, kad nedulkėtų. Laikytis asmeninės higienos taisyklių /6/.

8.3.2 Kvėpavimo organų apsauga

„Lepestok“ ir Y-2k tipo respiratoriai /4/.

8.3.3 Apsauginiai drabužiai (medžiaga, tipas):

Apsauginiai akiniai. / 9 /

Apsauginis kostiumas, pasiūtas iš medžiagos, saugančios nuo dulkių. /9/

Kombinuotos pirštinės. /9/

8.3.4 Naudojant buitinėmis

Ilgai dirbant su trąša mėvėti pirštines.

sąlygomis:

9. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO FIZIKINĖS IR CHEMINĖS SAVYBĖS

9.1 Fizinis būvis (agregatinis būvis, spalva, kvapas):	Baltos arba pilkšvos spalvos granulės, kurių daugiau kaip 95% skersmuo – nuo 1 iki 4 mm /4/ Kvapaspas - silpnas /1/
9.2 Parametrai, charakterizuojantys svarbiausias medžiagos savybes, pirmiausia pavojingas:	Gamtinių radionuklidų santykinis aktyvumas sudaro: $A_{\alpha\phi\phi} = 110 \pm 20 \text{ Бк/kg}$ /15/ Sunkiųjų metalų ir toksinių junginių masinė koncentracija, mg/kg: /16/ - švino (Pb) ne daugiau kaip 10 - kadmio (Cd) ne daugiau kaip 0,5 - gyvsidabrio (Hg) – ne daugiau kaip 0,2 - arseno (As) – ne daugiau kaip 5 - nikelio (Ni) ne daugiau kaip 20 vandens skiedinio pH – 4,4 /1/ Lydomosi temperatūra – 192 °C /1/, Tankis: - 1,8 g/cm ³ /1/, Tirpumas vandenyje esant 20°C – 400000 mg/l1/

Pastaba – kadangi pagal gamintojo duomenis amofose masinė diamonio hidrofosfato dalis neviršija 5 % , pH, T_{мн}, tankio, tirpumo duomenys pateikti amonio dihidrofosfatui.

10. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO STABILUMAS IR REAKTINGUMAS

10.1 Stabilumas	Medžiaga stabili normaliomis sąlygomis /1,2/
10.2 Gali reaguoti	Reaguoja su rūgštimis, šarmais /1,2/

11. TOKSIKOLIGINĖ INFORMACIJA

11.1 Toksiškumo poveikio organizmui įvertinimas:	Mažai pavojinga medžiaga (4 pavojingumo klasė).
11.2 Aštraus toksiškumo rodikliai:	DL ₅₀ = 7300 mg/kg ,v.g, žiurkės /2/ DL ₅₀ = 5000-5100 mg/kg ,v.g., pelės /1/ CL ₅₀ - nepasiekiamas /1,2/
11.3 Dozės, turinčios minimalų toksinį poveikį:	Nenustatyta /1/
11.4 Žinios apie sveikatai pavojingą poveikį tiesioginio kontakto su medžiaga metu, taip pat šio poveikio pasekmės, (dirginantis poveikis viršutiniams kvėpavimo takams, akims, odai, įskaitant rezorbcinį poveikį odai; sensibilizacija):	Dirgina akis ir odą /1/. Rezorbcinis poveikis odai netirtas /1/. Dirgina viršutinius kvėpavimo takus /1/. Daro sensibilizuojantį poveikį /1/.
11.5 Žinios apie pavojingas tolimas poveikio organizmui pasekmes (įtaka dauginimosi funkcijai,	Embriotropinis poveikis, gonadotropinė, teratogeninė ir mutageninė įtaka netirtos /1/. Kancerogeninis poveikis netirtas /1/. Kumuliatyvumas – silpnas /1/.

kumuliatyvumas ir kt.):

12. EKOLOGINĖ INFORMACIJA

12.1 Galimo poveikio aplinkai (vandeniui, dirvai, vandeniui, biotai): Amofosas gali mechaniškai užteršti orą, vandens objektus ir dirvą. Jam patekus į vandens objektus, gali pasikeisti vandens organoleptinės savybės, vandens telkinių sanitarijos režimas. Juo užteršus dirvą – jos eutrofikacija, degradacija. /1,2/

12.2. Poveikio aplinkai svarbiausios charakteristikos:

12.2.1. Higienos normatyvai (DLK atmosferos ore, vandens objektuose, įskaitant žuvininkystės objektus, dirvoje) DLK atm. ore (amofosas) = 2 mg/ m³/5/
DLK vanduo (PO₄) = 3,5 mg/l, org. /1,2/
DLK žuvininkystė (NH₄⁺ druska) = 0,5 mg/l, toks. 1,2/

12.2.2 Ekotoksiškumo rodikliai Dirvos DLK – nėra duomenų

Didelio toksiškumo žuvims rodiklis CL₅₀ = 5000 mg/l (Salmorideus, 48 val.) /1/

12.2.3. Migracija, transformacija aplinkoje: Galima transformacija aplinkoje susidarant amoniakui ir fosforo rūgščiai /1,2/

13. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO ATLIEKŲ TVARKYMAS

13.1 Neįkvėpti dulkių, Saugu loti ISP (žr. 8 mo ū 8). Po darbo priemon nusiplauti rankas. ės isti patekti į dirbant lens objektus . /4/ su atlieko mis, susidar ančiomi s vartojan t, laikant, transpo rtuojant, per YS: Neįkvėpti dulkių, naudoti IAP (žr. 8 skyrių). Po darbo nusiplauti rankas. Neleisti patekti į vandens objektus . /4/ Nukenksminti nereikia. Tuščia pakuotė sudeginama arba utilizuojama kietų netoksinių atliekų poligonuose. Galima panaudoti polietileningus maišus arba konteinerius nuo amofoso ūkių techninėms reikmėms arba sandėliams, prieš tai išplovus juos vandeniu. /14/

Tuščia amofoso pakuotė deginama arba utilizuojama su buitinėmis šiukšlėmis. /14/

13.2 Nukenksminti Žinios nereikia. apie Atliekas (sąslavas) galima medžia panaudoti žemės gos atliekų ūkyje aukgalams nukenk tręšti atviraime sminim grunte, dirvų

o, struktūrai gerinti ir
 utilizavi rūgštingumui
 mo mažinti arba
 arba utilizuoti kietųjų
 likvidavi netoksinių atliekų
 mo poligone.
 vietas ir Tuščia pakuotė
 metodu sudeginama arba
 s, utilizuojama kietų
 įskaitan netoksinių atliekų
 t tarą poligonuose.
 (pakuot Galima panaudoti
 ę): polietileningus
 maišus arba
 konteinerius nuo
 nufluorinto fosfato
 ūkių techninėms
 reikmėms arba
 sandėliams, prieš
 tai išplovus juos
 vandeniu. /12/
 13.3 Nufluorinto
 Naudoj to tuščia pakuotė
 ant nama arba
 buityje: utilizuojama su
 buitinėmis
 šiukšlėmis. /12/

14. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO VEŽIMAS

14.1 Transportinis pavadinimas (atsižvelgiant į markės asortimentą):	Amofosas markė A aukščiausia rūšis (pirma rūšis) markė B aukščiausia rūšis (pirma rūšis)
14.2 Transporto priemonių rūšis:	Automobilių, geležinkelio, vandens transporto rūšis /4/.
14.3 Pavoingo krovinio klasifikacija	Neklasifikuojamas pagal GOST19433-88. /17/
14.4 Transporto ženklavimas: (manipuliaciniai ženkliukai, pagrindiniai ir papildomi užrašai):	„Saugoti nuo drėgmės“ (ant maišų) /10/
14.5 Informacija apie pavojingumą:	
- gabenant automobiliais (KEM):	Nereikia /4/
- pervežant geležinkeliu:	Nereikia /4/
14.6 Avarinė kortelė	Nereikia /4/

15. TEISINĖ REGLAMENTACIJA IR INFORMACIJA, NURODYTA MEDŽIAGOS PREPARATO ETI KETĖJE

15.1 Gamintojo šalies (RF) įstatymai Bet kuriuo atveju reikia elgtis kaip reikalauja galiojančios Rusijos įstatymų rekomendacijos: „Dėl vartotojų teisių gynimo“, „Dėl aplinkos apsaugos“, „Dėl gyventojų sanitarinės epidemiologinės gerovės“, vietos įsakais.

15.2 Tarptautiniai įstatymai

15.2.1 Įspėjamasis ženklavimas (pavojingumo simboliai, rizikos frazės ir kt.): Netaikoma

15.3. Pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklavimo tvarka. (Patvirtinta aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gruodžio 19d. įsakymu Nr. 532/742, aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymo Nr. 345/313 redakcija, Žin., 2002, Nr. 81-3501, pakeitimai, patvirtinti aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 4 d įsakymu Nr. 411/V-460, Žin., 2003, Nr. 81(I)-3703 ir 2005 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. D1-453/V-714, Žin., 2005, Nr. 115-4196).

- Saugos duomenų lapo reikalavimai ir jo pateikimo profesionaliems naudotojams tvarka (Patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 687, Žin., 2002, Nr. 26-946)

- Specialių pirmosios medicinos pagalbos priemonių pavojingų cheminių medžiagų bei preparatų ir biologinių medžiagų sukeltų ūmių sveikatos sutrikimų sąrašas (Patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr.V-769, Žin. 2004, Nr. 7-157).

-HN 23:2001 Kenksmingų medžiagų koncentracijų ribinės vertės darbo aplinkos ore. Bendrieji reikalavimai. (Patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir socialinės apsaugos ir darbo ministro 2001 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr.645/169, Žin. 2001, Nr. 110-4008).

- Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklės (Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m.birželio 27 d. įsakymu Nr. 348, Žin., 2002, Nr. 81-3503).

- Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatai. (Patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 1998 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr.77, Žin., 1998, Nr.43-1188).

- Bendrosios cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimo taisyklės. (Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1998 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 272, Žin., 1999, Nr. 31-896).

- Lietuvos Respublikoje parduodamų daiktų (prekių) ženklavimo ir kainų nurodymo taisyklės (Patvirtinta Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004-04-27 d. įsakymu Nr. 4-134, Žin., 2004, Nr. 76-2630, 2004, Nr.96-3551, 2005, Nr. 94-3504).

- 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas 2003/2003/EB dėl trąšų (Official Journal of the European Union, L 304/1, 21.11.2003).

16 .KITA INFORMACIJA

16.1 Papildomi duomenys ir žinios, laikomi esminiais saugumui ir aplinkos apsaugai užtikrinti.

16.1.1 Naudojimo rekomendacijos

Kaip koncentruota granuliuota azoto ir fosforo trąša žemės ūkiui, taip pat ūkininkų, komunaliniams ir asmeniniams ūkiams, be to, mažmeninei prekybai kaip mineralinė trąša.

16.1.2 Naudojimo apribojimai

Amofosą reikia naudoti laikantis rekomendacijų, suderintų su D. Prianišnikovo ВНИИА
Įterpimo dozės:

perkasant dirvą rudenį arba pavasarį – 15-25 g (1-1,5 valgomojo šaukšto) 1 m² sukultūrintų ir 25-30 g (2 valgomieji šaukštai) 1 m² nesukultūrintų dirvų;

po vaismedžiais anksti pavasarį perkasant dirvą 15-30 g (1-2 valgomuosius šaukštus) 1 m² aplink kamieną kartu su azotinėmis ir kalio

trąšomis;

į eilutes sėjant 2-3 g (1/2 arbatinio šaukštelio) 1 ilginiam metrui ir 0,5-1 g į duobutes išsodinant daigus ((būtinai sumaišant trąšas su dirva); papildomai tręšti daržovėms, braškėms, gėlėms – 4-5 g (1 arbatinis šaukštelis) 1 m².

šiltlysvėse ir šiltnamiuose po 40-50 g 1 m² perkasant gruntą kartu su azotinėmis ir kalio trąšomis. /14/

16.2 DUOMENŲ, PANAUDOTŲ SUDARANT SAUGUMO PASĄ, ŠALTINIAI

1 Potencialiai pavojingos cheminės ir biologinės medžiagos informacinė kortelė. Amonio dihidrofosfatas. Valstybinės registracijos liudijimas AT N 000371. M., РПОХВ, 1995 m. 6 psl.

2 Potencialiai pavojingos cheminės ir biologinės medžiagos informacinė kortelė. Diamonio hidrofosfatas. Valstybinės registracijos liudijimas AT N 000279. M., РПОХВ, 1995 m., 6 psl.

3 Kenksmingos medžiagos pramonėje. Žinynas chemikams, inžinieriams ir gydytojams.-7-asis pataisytas ir papildytas leidimas. Redaktoriai N.Lazarev ir E.Levina. 1 tomas. L.:Chemija,1985.

4 TS 2186-016-56937109-2006 Amofosas (monoamonio fosfatas - MAP).

5 Kenksmingų medžiagų didžiausios leistinos normos (DLK) darbo zonos ore. Higienos normatyvai . ГН 2.2.5.1313-03.

Orientacinės saugios kenksmingų medžiagų poveikio normos (OSPN) darbo zonos ore. Higienos normatyvai. HN 2.2.5.1313-03.

6 СанПиН 1.2.1077-01 „Higienos reikalavimai, taikomi pesticidų ir agrochemikalų laikymui, naudojimui ir transportavimui“, kuriuos patvirtino RF vyriausiasis valstybinis sanitarijos gydytojas 2001-10-31.

7 GOST 12.3.037- 84. Mineralinių trąšų naudojimas žemės ir miškų ūkyje. Bendrieji saugumo reikalavimai. M., Standartų leidykla,1985 /Darbo saugos standartų sistema/.

8 GOST 12.1.005- 88.Bendrieji sanitarijos ir higienos reikalavimai, keliami darbo zonos orui. M., Standartų leidykla,1991/Darbo saugos standartų sistema/.

9 A. Medovar Darbo higiena dirbant su mineralinėmis trąšomis. Metodiniai nurodymai į pagalbą lektoriui. M.: Sanitarinio švietimo CMTI,1977.

10 GOST 14192-96 Krovinių ženklavimas, M.,ИПК, Standartų leidykla,1998 m.

11 A.Docholova, V.Karmyšov, L.Sidorina. Amofoso gamyba ir naudojimas M., „Chimija“, 1977.

12 Žuvininkystės normatyvų sąrašas: didžiausių leistinų koncentracijų (DLK) ir orientacinių saugių kenksmingų medžiagų poveikio lygio (OSPN) vandens objektų, turinčių reikšmę žuvininkystei, vandeniui. 1999-04-28.

13 Granuliuoto amofoso gamybos technologiniai reglamentai Nr.9, 20.

14 Rekomendacijos, kaip naudoti granuliuotą amofosą.

15 Rusijos sveikatos apsaugos ministerijos protokolas ФРЦ СПбНИИРГ.

16 ФГУП РНЦ „Прикладная химия“ bandymų protokolas.

UAB „FERTEKSOS TRANSPORTAS“ SAUGOS DUOMENŲ LAPAS (pagal ES direktyvas 91/155/EEB ir 2001/58/EB) AMOFOSAS MONOAMONIO FOSFATAS (MAP)	13 lapas iš 13
--	-----------------------

17 GOST 19433-88 Pavojingi kroviniai. Klasifikavimas ir ženklavimas.
